

MIMOSACEAE

ชื่อวงศ์ วงศ์ไมยราพณ์

จำนวนและแหล่งที่พบ พบประมาณ 53 สกุล 2,800 ชนิด ส่วนใหญ่พบในเขตร้อนและเขตอบอุ่น โดยเฉพาะในซีกโลกใต้

ลักษณะทั่วไป พืชวงศ์นี้ปกติพบเป็นไม้ยืนต้นหรือไม้พุ่ม ไม่ค่อยพบที่เป็นไม้ล้มลุกจริงๆ ที่เป็นพืชน้ำมีน้อย โดยทั่วไปจะพบอยู่ริมฝั่งน้ำหรือที่แฉะ

ใบส่วนใหญ่เป็นใบประกอบที่ใบย่อยเรียงคล้ายขนนก 2 ชั้น ชั้นเดียวพบบ้าง มีหูใบลักษณะคล้ายหนาม

ดอกขนาดเล็ก ร่วงง่าย สมดุลย์ สมบูรณ์เพศหรือมีเพศเดียว พบบ้างที่เป็นหมัน ไม่มีก้านดอก ดอกออกรวมเป็นช่อแบบเฮดหรือสไปค มีใบประดับรองรับที่โคนช่อดอกหรือบนก้านดอก แต่ละดอกไม่มีใบประดับหรือมีขนาดเล็กมากและร่วงง่าย ส่วนประกอบของดอกจะมีสัดส่วนของ 4-5 กลีบดอกแยกกัน หรือบางชนิดมีกลีบดอกติดกันเป็นหลอด เกสรตัวผู้อาจมีจำนวนแน่นอนหรือไม่แน่นอน มักเป็นจำนวน 2 เท่าของจำนวนกลีบ แยกกันหรือติดกันเป็นกลุ่มเดียว ติดอยู่บนฐานของกลีบดอก ก้านเกสรติดกึ่งกลางแนวยาวของอับเกสร

รังไข่ตั้งอยู่เหนือส่วนอื่นของดอก เกิดจาก 1 ใบดอก มีออวุล 1 เม็ด ถึงจำนวนมาก

ผลเป็นฝัก ฝักแก่อาจแตกหรือไม่แตก หรือแตกเป็นส่วน ๆ ที่แต่ละส่วนมี 1 เมล็ด

การจัดจำแนกสกุลพืชน้ำ (Pancho, 1978)

- 1 Plant a terrestrial shrub; flowers in subglobose pedunculate heads in the upper axiles Mimosa
- 1 Plant a floating (in ours) aquatic herb; flowers in oblong or globose, peduncled, axillary head Neptunia

Neptunia

จำนวนและแหล่งที่พบ พบประมาณ 21 ชนิด ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอบอุ่น

ลักษณะ ส่วนใหญ่เป็นวัชพืชที่ขึ้นอยู่ทั้งบนบกและในน้ำ ลำต้นเรียบไม่มีขน ตั้งตรงหรือลอยอยู่บนน้ำ จัดเป็นพืชน้ำอายุฤดูเดียวหรือหลายฤดู ใบเป็นใบประกอบที่ใบย่อยเรียงคล้าย

ขนนก 2 ชั้น และใบรับสัมผัสได้ไว หูใบหนาไม่ร่วงง่าย โคนกว้างปลายแหลมโคนข้างหนึ่งมีตั้ง
ดอกขนาดเล็กไม่มีก้านดอก อาจมีใบประดับรองรับหรือไม่มี ดอกออกเป็นช่อ
แบบเฮตรูปร่างกลมหรือรูปออบลอง ออกที่มุมโคนกิ่ง แต่ละช่อดอกประกอบด้วยดอก
สมบูรณ์เพศอยู่บนสุด ถัดลงมาเป็นดอกตัวผู้และล่างสุดเป็นดอกตัวผู้ที่เป็นหมัน มีลักษณะ
คล้ายกลีบดอกแบน ๆ ดอกประกอบด้วยกลีบเลี้ยงขนาดเล็กติดกันเป็นรูปประฆัง ตรงปลาย
หยักเป็นฟันเล็ก ๆ 5 หยัก กลีบดอก 5 กลีบแยกกันหรือติดกันเป็นรูปประฆัง เกสรตัวผู้จำนวน
5 หรือ 10 อัน ก้านชูเกสรแยกกัน รังไข่ติดบนก้าน มีออวุลจำนวนมาก

ฝักจะเกิดอยู่บนก้านที่ชูขึ้นมาเหนือกลีบดอก ฝักรูปทรงออบลอง โค้งไปทางตะเข็บ
ล่าง ฝักแก่จะแตกเป็น 2 ซีก มีเมล็ดจำนวน 4-20 เมล็ด

Neptunia natans Druce

ชื่อพ้อง **Mimosa natans, Neptunia oleraceae** Lour.

ชื่อพื้นเมือง ผักกะเฉด

ลักษณะ ผักกะเฉดจัดเป็นพืชล้มลุกที่มีอายุหลายฤดู ต้นลอยน้ำหรือเลื้อยแผ่ใกล้ชายน้ำ
ต้นยาวได้ถึง 1.5 เมตร ไม่ค่อยแตกกิ่ง ต้นแก่จะมีนวมหนาสีขาวหุ้มปล้องเว้นตรงข้อ นวม
ประกอบด้วยเนื้อเยื่อหุ้ม ๆ ใบย่อยรูปแคบยาว สีเขียวเข้มขอบใบออกที่ม่วง

ดอกประกอบด้วยกลีบรวมสีเหลือง มีเกสรตัวผู้ 10 อัน ไม่มีก้าน ดอกแต่ละดอก
รองรับด้วยใบประดับเดี่ยว ยาว 2-3 มิลลิเมตร ดอกออกรวมเป็นช่อแบบเฮด ช่อละประมาณ
30-50 ดอก ดอกด้านบนเป็นดอกสมบูรณ์เพศ ดอกด้านล่างเป็นหมันมีลักษณะเป็นกลีบ
แบน ๆ สีเหลือง 1 กลีบ ก้านช่อดอกยาว 5-20 เซนติเมตร เรียบไม่มีขน มีใบประดับรองรับ
ช่อดอก 1 คู่

ฝักแบน รูปทรงออบลอง กว้าง ๆ ไม่มีขน ยาว 1.5-3 เซนติเมตร กว้าง 0.8-
1 มิลลิเมตร ผลแก่แตกตามริมฝัก มีเมล็ดฝักละประมาณ 4-8 เมล็ด สีน้ำตาล ขนาดยาวประ-
มาณ 4-5 มิลลิเมตร แฝบข้าง ๆ

เป็นพืชพื้นเมืองของ Cochinchina ปัจจุบันพบกระจายทั่วเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
แอฟริกา และอเมริกาตอนกลางและตอนใต้ ถ้ามีมากจะกั้นทางเดินของน้ำ เพราะพันธุ์โดยเมล็ด
และต้น

PAPILIONACEAE

ชื่อวงศ์ วงศ์ถั่ว

จำนวน พบประมาณ 480 สกุล 12,000 ชนิด

ลักษณะ พบทั้งที่เป็นไม้ล้มลุก ไม้พุ่ม และไม้ยืนต้น นอกจากนี้ยังพบที่มีต้นเลื้อยพันกับหลัก หรือมีมือช่วยเกาะ ใบมีทั้งใบเดี่ยวและใบประกอบ เรียงรอบข้อหรือเรียงเป็น 2 แถว มีหูใบ ดอกมักจะสมบูรณ์เพศออกที่ปลายกิ่งหรือตรงมุมโคนกิ่ง ออกเป็นช่อ กลีบเลี้ยงติดกัน กลีบดอกมักจะมี 5 กลีบเรียงซ้อนกันหรือแยกกัน กลีบมีลักษณะไม่เหมือนกัน 2 กลีบด้านล่าง (Keel หรือ Carina) มักจะติดกันเป็นกระพุ้งคล้ายท้องเรือ และถูกปิดด้วยกลีบ 2 ข้าง (Wing) ที่โค้งงอ กลีบบนสุด (Standard) จะมีขนาดใหญ่ที่สุด เกสรตัวผู้มักจะมีจำนวน 10 อัน ติดกันเป็น 2 กลุ่ม (อาจพบ 8-9 อัน หรือ 12 อัน)

ดอกสมบูรณ์เพศ หรือลดลงเป็นคล้ายกลีบดอก มีรังไข่อยู่เหนือส่วนอื่นของดอกมี 1 ห้อง มีออวุลจำนวน 1 เม็ด ถึงจำนวนมาก

ผลเป็นฝัก มีเมล็ดเดี่ยวหรือหลายเมล็ด ผลแก่มีทั้งชนิดผลแตกและไม่แตก

Sesbania

จำนวน พบประมาณ 70 ชนิด ส่วนใหญ่พบในเขตอบอุ่น

ลักษณะ **Sesbania** ส่วนใหญ่เป็นพืชล้มลุก มีต้นตรง แตกกิ่งมากจนดูเกือบเป็นพุ่ม ใบยาวแคบ เป็นใบประกอบที่ใบย่อยมีจำนวนมากเรียงคล้ายขนนกเป็นคู่ รูปร่างออบลอง หรือรูปออบลองที่ค่อนข้างแคบและยาว

ดอกออกที่โคนกิ่ง เป็นช่อแบบแระซีม ขนาดเล็กถึงขนาดใหญ่ กลีบเลี้ยงติดกันเป็นรูปประฆังปลายแยกเป็น 2 ซีกต้น ๆ หรือเป็น 5 แฉก กลีบดอกสีขาว สีออกแดง หรือสีเหลือง กลีบทั้ง 5 มีลักษณะต่างกันคือ กลีบบนกว้าง กลีบกลางตรงหรือโค้งเข้า กลีบล่างมีงอย (Clawed) ยาว ๆ เกสรตัวผู้ติดเป็น 2 กลุ่ม ลักษณะโค้ง ผอมยาวคล้ายเส้นด้าย เกสรตัวเมียรูปโล่ห้

ผลเป็นฝักยาว แคบ มีผนังกันห้อง ผลแก่แตก

Sesbania javanica

ชื่อพ้อง **S. bispinosa** (Pers.) F. Randle, **S. paludosa** Prain, **S. roxburgii** Merr.

ชื่อพื้นเมือง โสน

ลักษณะ พืชล้มลุกอายุฤดูเดียว มีต้นสูงถึง 3 เมตร โคนต้นมีลักษณะเป็นเนื้อไม้อ่อน ใบยาว 10-30 เซนติเมตร ไม่มีก้านใบ มีใบย่อย 10-30 คู่ เรียงตรงข้ามหรือเกือบตรงข้ามกัน รูปยาว

แคบ ขนาด ยาว 4-40 มิลลิเมตร กว้าง 2-7 มิลลิเมตร ไม่มีก้านใบ

ดอกออกเป็นช่อแบบแระซึม ห้อยลง ช่อละ 8-12 ดอก ช่อหนึ่งยาว 7-10 เซนติ-
เมตร ช่อหนึ่งมีไม้ก่ดอก ดอกขนาดยาว 2 เซนติเมตร กลีบดอกสีเหลือง ด้านนอกมีจุดสีม่วง

ผลเป็นฝักยาวประมาณ 20-30 เซนติเมตร ปิดและห้อยลง

เป็นพืชครั้งบกรั้งน้ำ พบแถบประเทศไทย อินเดีย พม่า มาเลเซีย ขึ้นในที่แฉะ
หรือในน้ำตื้น

ภาพที่ 58 ก. ผักกะเฉด (*Neptunia natans* (L.f.) Druce) แสดง ช่อดอก และลำต้นที่มีนวมหุ้ม
ข. โสน (*Sesbania javanica*)

ตัวอย่างทั่วไป

<i>Acacia auriculiformis</i> A. Cunn.	กระถินณรงค์ Wattle
<i>Acacia farnesiana</i> Willd.	กระถินหอม กระถินเทศ ดอกคำใต้
<i>Acacia podalyriaelolia</i> A. Cunn.	คำदारารัศมี Silver-dollar
<i>Aeschynomene indica</i> L.	โสนทางไก่ โสนหิน
<i>Afgekia mahidolii</i> Burt. & Cherm.	ถั่วแปบข้างเมืองกาญจน์
<i>Afgekia sericea</i> Craib	ถั่วแปบข้าง กันภัย
<i>Amherstia nobilis</i> Wall.	โศกระช้ำ
<i>Bauhinia acuminata</i> L.	กาหลง Snowy-orchid-tree
<i>Bauhinia blackeana</i> (<i>B. monandra</i>)	ชงโค Orchid-tree
<i>Bauhinia bracteata</i> (Grab ex Benth.) Baker	ชงโคป่า Bauhinia
<i>Buhinia integrifolia</i> Roxb.	ชงโคไฟ ปอปลิง ชงโคย่าน โยทะกา (เถา)
<i>Bauhinia pottsii</i> G. Don var. <i>pottsii</i>	ชงโคทกษิณ
<i>Bauhinia pulla</i> Craib	แสดลงพันเถา Thai Bauhinia
<i>Bauhinia strychnifolia</i> Craib	ขยั้น
<i>Bauhinia tomentosa</i> L.	โยทะกา (ต้น)
<i>Bauhinia variegata</i> L.	เสี้ยวดอกชมพู
<i>Bauhinia winitii</i> Craib	อรพิม คิ้วนาง
<i>Brownea grandiceps</i> Jacq.	โศกสะบัน Rose of Venezuela
<i>Butea monosperma</i> O. Ktze.	ทองกวาว งาน Flame of the forest
<i>Butea superba</i> Roxb.	ทองกวาวเครือ Butea-vine
<i>Caesalpinia coriaria</i> (Jacq.) Willd.	ต้นหยง Divi-Divi
<i>Calliandra emarginata</i> (Humb. & Bonpl.) Benth.	พุ่มพู่
<i>Calliandra haematocephala</i> Hassk.	
(<i>Calliandra surinamensis</i> Benth.)	พุ่มพู่
<i>Cassia alata</i> L.	ชุมเห็ดเทศ Candle-bush
<i>Cassia bakeriana</i> Craib	กัลปพฤกษ์ Pink-cassia
<i>Cassia fistula</i> L.	ราชพฤกษ์ ฦน Golden-shower Indian-labernum

Casai afruticosa Mill.

Cassia grandis L.

Cassia occidentalis L.

Cassia spectabilis DC.

Cassia surattensis Burm.

Cassia javanica L.

Centrosema pubescens Benth.

Clitoria tematea L.

Delonix regia Rafin

Derris scandens (Roxb.) Benth.

Deamodium gyran DC.

Desmodium triquetrum DC.

Desmodium siliquosum DC.

Dichrostachys cinera Wight.

Erythrina crista-galli L.

Erythrina indica Link. var. alba

, **Erythrina orientalis** (L.)

Erythrina orientalis (L.) Murr. var. picta

Glicicidia aepium (Jagguin) Steud.

Lathyrus odoratus L.

Maccoptilium lathyroides (L.) Urb.

(Phaseolus lathyroides L.)

Maniltoa gemmipara Scheff.

Mellettia brandisiana

Mimosa pigra (L.) Cent.

Mucuna bennettii F. Muell.

Parkinsonia aculeata L.

Phyllocarpus septentrionalis Don & Smith

Pterocarpus indicus. Willd.

ขี้เหล็กขาว

กาลพฤกษ์ Horse-cassia

ขี้เหล็กเทศ

ขี้เหล็กอเมริกัน

ทรงบาดาล Scrambled-eggs

ชัชพฤกษ์ Pink-cassia

อัญชัน (ดอกม่วง)

อัญชัน Mussel-shell-creeper

หางนกยูงฝรั่ง Flame-tree

เถาว์วัลย์เปรียง

ช้อยนางรำ Telegraph-plant

ข้าวเม่านก

ข้างคันทนา Papi

กระถินพืมาน

ทองหลางช้องกง

ทองหลางขาว Tiger's-claw

ทองหลางใบมน

ทองหลางด่าง

แคฝรั่ง Madre-de-cocoa

ถั่วหอม

ถั่วฝัก

โสกขาว

บัจจัน

ไมยราบยักษ์ไมยราบต้น Giant-sensitive-plant

พวงโกเมน New-Guinea creeper plant

รัตตมา Jerusalem-thorn

ประดู่แดง

ประดู่

Pueraria pterocarpum (DC.) Back

นนทรี Copper-pod

Saraca declinata Mig.

โสกน้ำ

Saraca indica L.

โสกน้ำ Asoka-tree

Samanea saman Merr.

จามจุรี ก้ามปู ฉำฉา Rain-tree

Monkey pod

Saraca thaipingensis Canthey ex Prain

โสกเหลือง

Sesbania gradiflora (L.) Pers.

แกแดง : Drumstick-tree

Strongylodon macrobotrys

พวงหยก Jade-vine

Uraria crinita Desv.

หางสิงห์ หางหมาจิ้งจอก

LENTIBULARIACEAE

ชื่อวงศ์ วงศ์สาหร่ายข้าวเหนียว

จำนวน พบ 4 สกุล 300 ชนิด ในจำนวนนี้ 3 สกุล เป็นพืชน้ำ ที่ได้รับความสนใจมากที่สุด
สกุล **Utricularia**

ลักษณะทั่วไป ต้นพอมยาว ไม่มีราก ลอยในน้ำหรือที่ผิวน้ำ มีอายุหลายฤดู เป็นพืชที่สามารถ
จับสัตว์น้ำเป็นอาหาร (Carnivorous plants) ได้ เป็นการเพิ่มปริมาณธาตุไนโตรเจน

ใบเดี่ยว สีเขียวอมน้ำตาล ตัวใบแตกเป็นเส้น ๆ ใบเรียงรอบข้อและมีถุงเล็ก ๆ ติด
ที่ส่วนของโคนก้านใบ สัตว์น้ำขนาดเล็กที่หลุดเข้าไปในถุงจะถูกย่อยด้วยน้ำย่อยที่ซบจากต่อม
เล็ก ๆ ข้างในถุง โปรตีนที่ได้จากการย่อยจะถูกพืชนำไปใช้เป็นแหล่งของไนโตรเจน

ดอกไม้สมดุลย์ สมบูรณ์เพศ ดอกออกเป็นช่อแบบแระซึม ช่อหนึ่งพบมีตั้งแต่ 1
ดอกถึงหลายดอก ก้านช่อดอกยาวชูขึ้นเหนือน้ำ และมีใบประดับรองรับช่อดอก ดอกประ-
กอบด้วยกลีบเลี้ยง 2-5 กลีบ กลีบดอก 2-5 กลีบติดกันที่โคนปลายแยกเป็น 2 ซีก ซีกบน
จะมีกลีบตรง ซีกล่างกลีบโค้งคล้ายเดือย (Spur) เพดานปากเด่น กลีบดอกสีเหลืองหรือสีม่วง
เกสรตัวผู้จำนวน 2 อัน เกศาติดที่ฐานของกลีบดอก อับเกสรติดบนก้านเกสรตรงกึ่งกลางด้าน
หลัง (Dorsifixed) รังไข่ตั้งอยู่เหนือส่วนอื่นของดอก

ผลเป็นฝัก

พบขึ้นในน้ำที่มีฤทธิเป็นกรด ขึ้นปนอยู่กับพวกสาหร่ายอื่น ๆ เช่น สาหร่ายหาง
กระรอก สาหร่ายพวงชะโด เป็นต้น

การจำแนกสกุลพืชน้ำ (Cook, 1974)

1. Traps with long tubular mouth and two spirally twisted arms. **Genlisea**
1. Traps globose2
2. Traps solitary, terminal on subterranean leaves; emerged leaves linear, ascending,
without traps; sepals 4..... **Polypompholyx**
2. Traps usually several and lateral; emerged leaves absent or if linear usually trap-bearing;
sepals 2 **Utricularia**

ในประเทศไทยพบสกุลเดียวคือ **Utricularia L.**

Utricularia¹ L.

ชื่อพื้นเมือง Leafy-bladderwort

จำนวน พบประมาณ 40 ชนิด มีประมาณ 7 ชนิดที่จัดเป็นพืชน้ำ

ลักษณะ พืชสกุล **Utricularia** พบทั้งที่ลอยน้ำเป็นอิสระ เกาะอยู่บนพืชอื่น หรืออยู่บนบก ไม่มีรากที่แท้จริง ใบเรียงเป็นกระจุก เรียงตรงข้าม หรือเรียงสลับกัน ใบมีรูปร่างหลายแบบเช่น รูปไต รูปโล่ แต่มักแตกเป็นเส้นเรียงคล้ายขนนกหรือแตกเป็น 2 ง่าม มีถุงดักสัตว์น้ำรูปร่างเกือบกลมจนถึงรูปไข่ มีก้านสั้น ๆ สีเขียวอ่อน ถุงแ่งจะมีสีออกม่วงแล้วเปลี่ยนเป็นสีดำ มีอวัยวะกันปิดปากถุงลักษณะเป็นแผ่นแบน ๆ ที่ผิวนอกมีขนแข็ง ๆ ภายในถุงจะมีขนลักษณะเป็นต่อมทำหน้าที่ปล่อยน้ำออกนอกถุง ทำให้ความดันภายในถุงต่ำกว่าภายนอก ฝาจึงเปิดตลอดเวลาจนกว่าจะมีอะไรบางอย่างมาเสียดสีกับขนที่ฝา ทำให้ฝาถูกดันเข้า น้ำก็จะช่วยดันให้ฝาเปิดเข้าภายใน สิ่งแปลกปลอมก็จะหลุดเข้าไปด้วย สัตว์น้ำเล็ก ๆ จึงถูกจับด้วยวิธีนี้ แล้วฝาจะค่อย ๆ ถูกดันปิดปากถุงโดยการปล่อยน้ำออกจากถุง ที่ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

ดอกออกเป็นช่อแบบแระซึม ดอกสมบูรณ์เพศ มีกลีบประดับรองรับ กลีบเลี้ยงมีสองพู กลีบดอกติดกันปลายแยกเป็น 2 ซีก เกสรตัวผู้มี 2 อัน ติดที่โคนของกลีบดอก รังไข่ตั้งอยู่เหนือส่วนอื่นของดอก รูปร่างกลม มี 1 ห้อง มีออวุล 2 เม็ด

ผลชนิดแคปซูล สีเขียว รูปร่างกลม ขนาดประมาณ 0.5 เซนติเมตร ปลายแหลม ยาว มีใบเลี้ยง 2 ใบติดอยู่ (ภาพที่ 170 หน้า 460)

การจัดจำแนกมักดูที่ลักษณะของดอกและผล (แต่พบว่าพืชน้ำสกุลนี้สามารถแยกได้โดยใช้ส่วนของต้นอย่างเดียว) การเก็บตัวอย่างจึงต้องเก็บทั้งดอก ผล ต้น และเมล็ด ดองด้วยแอลกอฮอล์

Utricularia aurea Lour.

ชื่อพ้อง **U. flexuosa** (L.) Vahl

ชื่อพื้นเมือง สาหร่ายข้าวเหนียว สาหร่ายนา

ลักษณะ สาหร่ายข้าวเหนียวเป็นพืชขนาดเล็กลอยน้ำ ใบแตกเป็นเส้นละเอียด มีถุงดักสัตว์กระจายอยู่ทั่วต้น

ดอกออกเป็นช่อแบบแระซึม ช่อหนึ่งมีดอก 4–8 ดอก กลีบดอกยาว 8–12 มิลลิเมตร สีเหลืองส้ม ขอบกลีบโค้งเรียบ มีเส้นสีแดงถึงโคนกลีบ ก้านดอกยาว 4–20 เซนติเมตร (วัดรวมก้านใบ ซึ่งยาว 3–12 เซนติเมตร)

¹ชื่อตั้งโดย Linné ใน ค.ศ. 1753 ตั้งตามภาษาละติน *utriculus* (ถุงเล็ก ๆ) เนื่องจากมีถุงจับแมลง

พบกระจายในเขตอบอุ่นทางแถบใต้ของเอเชีย รวมทั้งในประเทศไทย อาจพบ **U. purpurea** Walt. ที่มีดอกสีม่วงอ่อน ต้นมีข้อห่าง ๆ ไม่มีราก มีถุงอยู่ปลายใบ **U. intermedia** Hayne มีถุงเกิดอยู่บนกิ่งแยกจากกิ่งที่มีใบ และ **U. inflata** Walt. มีใบลอยน้ำเรียงเป็นวงรอบ ข้อจำนวนข้อละ 4–9 ใบ ใบใต้น้ำเรียงตัวสลับกัน

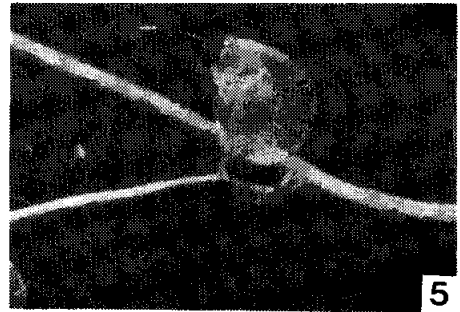
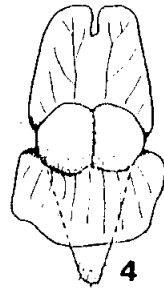
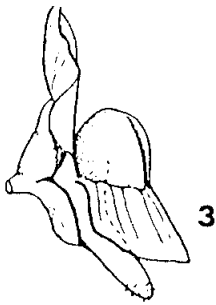
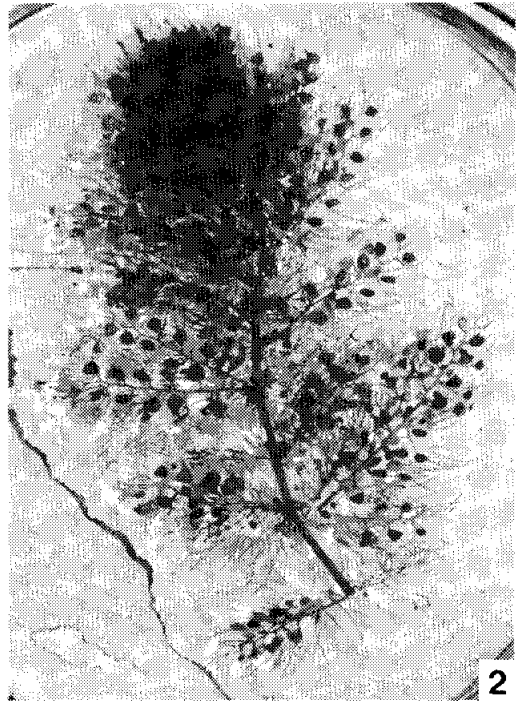
Utricularia gibba Le Conte

ชื่อพ้อง **U. exoleta** R. Br., **U. ambigua** DC., **U. biflora** Roxb.,

U. elegans Wall.

ชื่อพื้นเมือง Dwarf-bladderwort

ลักษณะ ต้นมีลักษณะเป็นก้านพอม ยาว ลอยใต้ผิวน้ำ ไม่ค่อยพบขึ้นจากดินโคลน ใบลดขนาดลงจน มีลักษณะเป็นเส้นเล็ก ๆ ขนาดยาวไม่เกิน 1 เซนติเมตร เรียงตัวสลับกัน กลวง ถุงที่มีอยู่ไม่เป็นอันตรายต่อสัตว์น้ำเล็ก ๆ ก็อดูเหมือนจะหมดหน้าที่ ดอกชูเหนือน้ำ สีขาวหรือสีเหลือง ไม่ค่อยพบมีดอกบานให้เห็น

ภาพที่ 59 สาหร่ายข้าวเหนียว

ก. *Utricularia aurea* แสดง (1) ช่อดอก (2) กิ่งมีถุงดักสัตว์

ข. *Utricularia gibba* แสดง (3) ดอกด้านข้าง (×6) (4) ดอกด้านบน (5) ถุงดักสัตว์ขยายใหญ่

LYTHRACEAE

(Literaceae)

ชื่อวงศ์ วงศ์ตะแบก

จำนวน 25 สกุล 550 ชนิด ในจำนวนนี้มี 7 สกุลที่มีสมาชิกเป็นพืชน้ำ

ลักษณะทั่วไป พืชส่วนใหญ่เป็นพืชล้มลุกมีบางโอกาสที่พบเป็นไม้พุ่ม มีต้นลอยน้ำปลายแผ่หรือชูขึ้น ต้นใต้น้ำมักจะพอง ขอดอ่อนเป็นสีเขียว ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงตัวตรงข้ามกันหรือบางที่เรียงเป็นวง ใบเรียบ ไม่มีหูใบหรือมีหูใบขนาดเล็ก

ดอกเดี่ยวหรือรวมเป็นช่อชนิด แร่ซึม หรือสไปค ดอกสมดุคย์หรือไม่สมดุคย์ สมบูรณ์เพศ ออกที่มุมหรือปลายกิ่ง พวกที่อยู่ในน้ำดอกจะออกติดต้น ไม่มีก้านดอก ดอกประกอบด้วยกลีบเลี้ยง 4-6 กลีบ ติดกันเป็นหลอด ปลายหลอดแยกเป็นพูชนกัน และมักมีระยางค์ระหว่างพู กลีบดอกจำนวนเท่ากลีบเลี้ยงหรือไม่มี ติดที่ปลายหลอดของกลีบเลี้ยง ร่วงง่าย เกสรตัวผู้มักมีจำนวนเท่าหรือเป็นสองเท่าของกลีบดอกขนาดไม่เท่ากัน เรียงตัวเป็นคู่ ติดอยู่ด้านในหลอดของกลีบเลี้ยง แต่อยู่ต่ำกว่ากลีบดอก ก้านเกสรติดตรงกึ่งกลางของอับเรณู เกสรตัวเมียประกอบด้วยรังไข่ตั้งอยู่เหนือส่วนอื่นของดอก เกิดจาก 2-6 ใบดอก มี 1 ห้อง ออวลติดที่มุมห้อง

ผลมีลักษณะเป็นฝัก ที่ผลแก่แตกไม่แน่นอน แตกเป็นช่องตามขวางหรือไม่แตก ผลจะมีกลีบเลี้ยงหุ้มเป็นถ้วยติดอยู่ มีเมล็ดจำนวนมาก

พืชวงศ์นี้มีลักษณะสำคัญตรงที่มีฐานรองดอกเป็นรูปถ้วย (Hypanthium) มีรังไข่ตั้งอยู่เหนือส่วนอื่นของดอก เกสรตัวผู้มีขนาดไม่เท่ากันและมักมีจำนวนเป็น 2 เท่า ของกลีบเลี้ยงเมล็ดไม่มีเอนโดสเปิร์ม

การจัดจำแนกสกุลพืชน้ำ (Cook, 1974)

1 Flowers distinctly zygomorphic; disc at base of ovary present

..... Cuphea

1 Flowers actinomorphic or slightly zygomorphic; disc at base of ovary absent

2 At least some leaves in whorls, lanceolate, usually more than 5 cm

long; stems distinctly woody at base, more than 1 m tall (N. America)

..... Decodon

2 Leaves not in whorls or when in whorls, linear, less than 5 cm long; stems herbaceous or slightly woody at base, usually less than 1 m tall

3 Flowers solitary and more or less sessile in leaf axils

4 Capsule indehiscent or splitting irregularly

5 Stems creeping, much branched; ovary appearing 1-locular (incompletely 2-locular by reduction of septum) (N. America)

. Didiplis

5 Stems erect, branching only from base; ovary usually 4-locular (widespread in warm regions)

. Ammannia

4 Capsule regularly dehiscent, opening by valves or slits

6 Flowers usually 4-or 5-merous; sepal tube campanulate or urn-shaped, usually without longitudinal ribs

..... **Rotala**

6 Flowers usually 6-merous; sepal tube cylindrical below, with distinct longitudinal ribs

. Lythrum

3 Flowers in **cymes**, umbels or crowded into bracteate heads

7 Septae of ovary complete, the placenta continuous with the style, petals corrugated in bud, or absent

. Nesaea

7 Septae of ovary incomplete, the placenta not continuous with the style; petals not corrugated in bud, or absent

8 Flowers usually 6-merous; sepal tube cylindrical below, with distinct longitudinal ribs

. Lythrum

8 Flowers usually 4-merous or 5-merous; sepal tube campanulate or urn-shaped, without or rarely with longitudinal ribs

9 Capsule dehiscent irregularly, without horizontal lines

..... Ammannia

o **Capsule dehiscent** regularly by valves, with faint horizontal lines

. **Rotala**

Ammannia¹

ชื่อพ้อง **Hionanthera**

จำนวนและแหล่งที่พบ พบประมาณ 30 ชนิด ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอบอุ่น

ลักษณะ **Ammannia** เป็นพืชที่มีต้นสูงใหญ่ไม่เกิน 60 เซนติเมตร มีกิ่งก้านสาขามาก มีต้นและก้านใบเป็นสันสี่เหลี่ยม ใบออกตรงข้ามกัน และตั้งฉากกันเป็นคู่ ๆ รูปแคบยาว หรือรูปหอก ฐานใบรูปหัวใจหรือรูปหัทธนู (Auriculate) ไม่ค่อยพบชนิดฐานใบแหลม (Attenuate)

ดอกสมบูรณ์เพศ ออกรวมเป็นกระจุกแบบซี่ร่ม ซ่อหนึ่งมีดอก 3-15 ดอก ดอกมีกลีบเลี้ยงติดกันเป็นรูปถ้วยหรือรูปหม้อ มีจำนวน 4 (5) กลีบ ดอกแก่กลีบเลี้ยงจะห่อตัวกันเป็นก้อนกลมมี 4 แฉก กลีบดอกสีแดงหรือสีม่วง มีจำนวน 4 (5) กลีบหรือไม่มีกลีบ เกสรตัวผู้จำนวน 4-8 อัน รังไข่มี 1-5 ห้อง (มักพบมี 4 ห้อง)

ผลชนิดแก่ปูล

พบขึ้นตามลำธารและริมน้ำในดินที่ไม่ร่วนมากนัก **A. auriculata** Willd. และ

A. senegalensis Lam. เป็นวัชพืชที่พบในนาข้าว

Decodon

ชื่อพื้นเมือง Swamp-loosestrife

ลักษณะ ต้นพืชส่วนใหญ่พบขึ้นตามริมน้ำหรือมีต้นโค้งลงน้ำ ลำต้นจะมีเซลล์พวกคอร์กหุ้มบาง ๆ เมื่ออยู่ใต้น้ำ ต้นอาจยาวถึง 2.5 เมตร มักจะถูกเรียกว่า Water willow

D. verticillatus มีต้นและใบที่มีขนนุ่มละเอียด แต่ **D. verticillatus** var. **laevigatus** T. & O. ไม่มีขนนุ่ม ๆ

Lythrum

ชื่อพื้นเมือง Spike-loosestrife

ลักษณะ **Lythrum** เป็นวัชพืชที่มีต้นสูง อาจสูงถึง 2 เมตร มีต้นเป็นสามเหลี่ยม ใบรูปอวเวด ถึงรูปหอกยาว ๆ ไม่มีก้านใบ มีฐานใบรูปหัวใจหรือหยักเป็นพู ใบเรียงตรงข้ามแต่อาจพบเรียงเป็นวงรอบข้อ

ดอกออกเป็นช่อดอกแบบสไปคตรงปลายกิ่ง บางชนิดดอกออกที่มุมโคนกิ่ง ดอกสีม่วงเข้มหรือขาว

¹ตั้งชื่อโดย Linné, 1753 ตั้งตามชื่อของ J. Ammann. สกุลนี้และ **Peplis** เพิ่งรู้จักกันใหม่ในวงศันนี้

มักพบเกิดตามชายฝั่งได้ร่มเงาขึ้น ๆ

L. salicaria L. มีใบบน ๆ สั้นที่อาจถูกดอกที่ออกเป็นกระจุกแน่นคลุม ใบออกตรงข้ามกันมีฐานใบรูปหัวใจ ดอกออกเป็นช่อแบบสไปคยาว ๆ กลีบเลี้ยงมักจะมีขนนุ่ม ๆ กลีบดอกสีม่วงเห็นเด่น **L. alatum** Pursh มีใบเรียงสลับ ดอกสั้นกว่าใบ ไม่มีขน กลีบดอกสีม่วงเข้ม พบตามริมฝั่งน้ำและที่แฉะ

Rotala²

ลักษณะ **Rotala** เป็นพืชที่มีอายุฤดูเดียวหรือหลายฤดู มีต้นกลมยาว ตั้งตรงที่อาจสูงถึง 50 เซนติเมตร ใบรูปไข่ รูปอีลิปติก หรือรูปคล้ายใบหอกกลับ ปลายใบทื่อหรือกลม ก้านใบสั้นหรือไม่มีก้าน ใบเรียงตัวตรงข้ามกัน

ดอกเดี่ยวออกเป็นกระจุกตรงมุมโคนก้านใบ หรือออกเป็นช่อปลายกิ่ง มีกลีบเลี้ยงติดกันเป็นรูปหม้อ ปลายกลีบหยักเป็นฟันสั้น ๆ

ผลชนิดแคปซูล รูปรางคล้ายหม้อ มีลัน 4 ลัน พบตามที่แฉะ

Rotala indica (Willd.) Koehne

ชื่อพ้อง **Peplis indica** Willd., **Ameletia peploides** Sprengel

ชื่อพื้นเมือง ห้วยจีนสี

ลักษณะ ห้วยจีนสีเป็นพืชใต้น้ำที่มีต้นสูง 10–20 เซนติเมตร เลื้อยตามพื้นที่แฉะและจะตั้งตรงขึ้นเมื่ออยู่ใต้น้ำ มีข้อสั้น ใบรูปไข่ออกตรงข้ามกัน เรียงตั้งฉากกับกึ่งตัดไป บางที่เห็นสีสด ใบมีรูปคล้ายช้อนยาวถึง 1 เซนติเมตร กว้าง 3 มิลลิเมตร ผิวบนใบสีเขียวสด ผิวล่างสีออกขาว

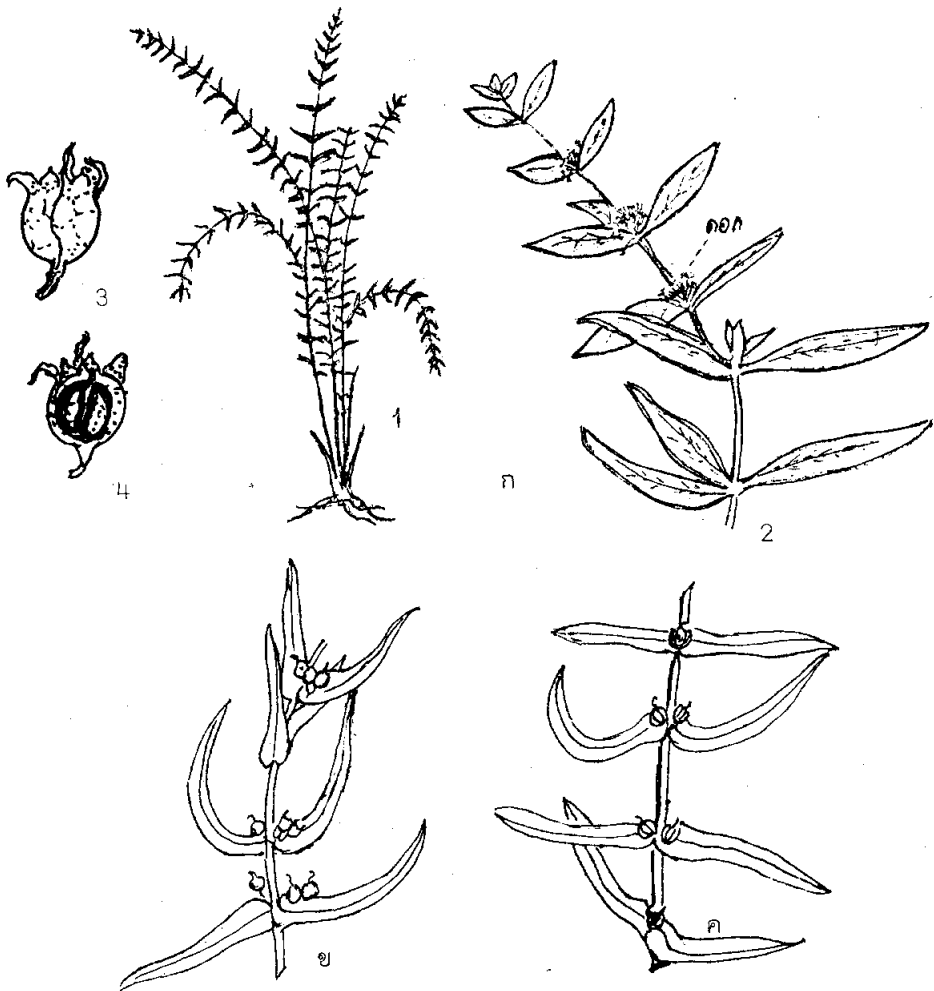
ดอกเกิดที่แกนของใบเหนือน้ำ รูปรางคล้ายระฆัง กลีบเลี้ยง 4 กลีบ กลีบดอกสีชมพูอมม่วง จำนวน 4 กลีบ เกสรตัวผู้ 4 อัน ไม่มีก้านดอก

ชอบขึ้นในทรายบริเวณที่มีแสงมาก ๆ พบขึ้นร่วมกับ **Cryptocoryne** ในนาข้าว

R. filiformis Hieron. พบขึ้นทั้งใต้น้ำและบนบกไม่มีกลีบดอกมีเกสรตัวผู้ 2 อัน

R. rotundifolia (Roxb.) Koehne เป็นชนิดที่รู้จักกันดีในยุโรป **R. ramosier** พบตามนาข้าว

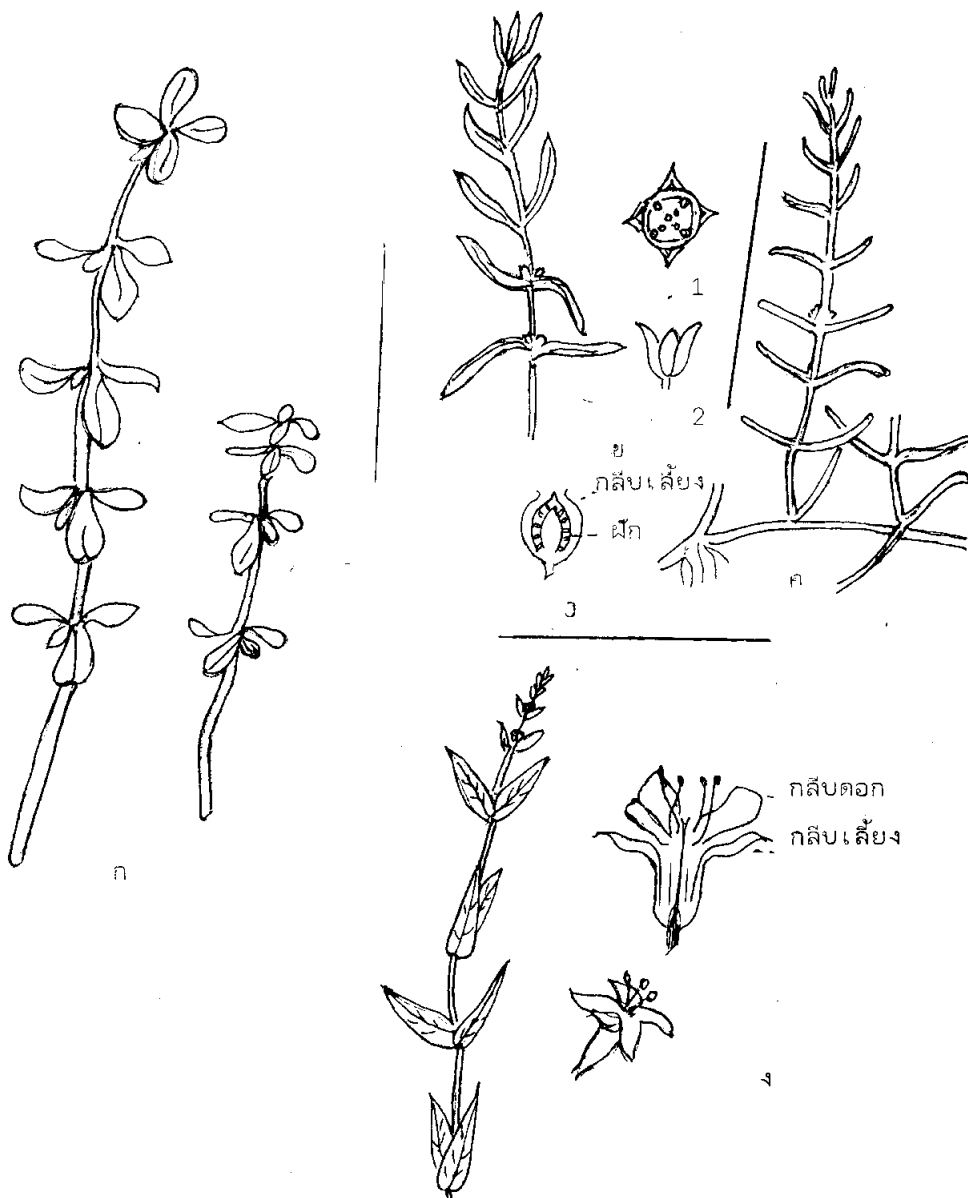
² ตั้งชื่อโดย Linne, 1971 ได้มาจากภาษาละตินว่า *rota* (wheel) หมายถึงการเรียงตัวของใบรอบข้อ

ภาพที่ 60 ก. *Docodon verticillatum* แสดง (1) ต้นพืช $\times 1/2$ (2) ส่วนบนของกิ่ง $\times 1/3$ และฝัก $\times 1$ (3) กลีบเลี้ยง (4) ฝักที่ดึงกลีบเลี้ยงออกเห็นฝักแตกเป็น 3 ส่วน

ข. *Ammannia auriculata* $\times 1/2$

ค. *Ammannia coccinea* $\times 1/2$

ภาพที่ 61 ก. หัวขันทอง (Rotala indica)

ข. Rotala ramosior แสดง (1) ดอกมองจากด้านบน (2) ดอกมองจากด้านข้างเห็นกลีบเลี้ยง (3) ฝักที่ล้อมรอบด้วยกลีบเลี้ยงแต่ไม่ติดกัน

ค. Rotala diandra

ง. Lythrum salicaria

ตัวอย่างทั่วไป

Ammannia baccifera

***Cuphea hyssopifolia* HBK.**

***Lagerstroemia calyculata* Kurz.**

***Lagerstroemia cuspidata* Wall.**

***Lagerstroemia floribunda* Jack**

***Lagerstroemia flosreginae* Retz.**

***Lagerstroemia indica* L.**

***Lagerstroemia loudonii* T & B**

***Lagerstroemia macrocarpa* Wall.**

***Lagerstroemia speciosa* Pers.**

***Lagerstroemia tomentosa* Presl**

***Lagerstroemia undulata* Koch.**

***Lagerstroemia venusta* Wall.**

***Lagerstroemia villosa* Wall.**

***Lawsonia inermis* L. var. *miniata* Hoss**

***Lawsonia inermis* L.**

***Lawsonia inermis* L. var. *alba* Hassk.**

มะไฟนกคุ้ม ยี่เข่งทะเล มะไฟนา

หลิวใต้หวัน

ตะแบกใหญ่ ตะแบก

ตะแบก

ตะแบกนา

อินทนิล

ยี่เข่ง Crape-myrtle

เสลาใบใหญ่

อินทนิลบก จ้อด้อ

อินทนิลน้ำ Pride of India

เสลาใบเล็ก

เสลาดำ

เสลาเปลือกบาง

เสลาเปลือกหนา

เทียนกิ่ง (แดง)

เทียนกิ่ง Henna

เทียนกิ่ง (ขาว)

MELIACEAE

ชื่อวงศ์ วงศ์มะฮ็อกกานี

จำนวน พบประมาณ 50 สกุล 800 ชนิด ส่วนมากเป็นไม้บนบก ไม้้ำาพบสกุลเดียวคือสกุล

Xylocarpus

ลักษณะทั่วไป เป็นไม้พุ่มหรือไม้ยืนต้นที่เนื้อไม้มักจะมึกลิ่นหอม ใบเป็นใบประกอบที่ใบย่อยเรียง 2 ข้างของเส้นกลางใบ หรือเป็นใบเดี่ยว ใบเรียงตัวสลับกัน ไม่มีหูใบ และมีจุด ๆ ไปเรียง

ดอกสมดุลย์ สมบูรณ์เพศ ออกรวมเป็นช่อแบบแพนิกูล ดอกประกอบด้วยกลีบเลี้ยงขนาดเล็กจำนวน 4-5 กลีบที่มักจะเรียงเกยกัน อาจพบกลีบเลี้ยงเรียงต่อกันบ้าง โคนกลีบมักติดกัน กลีบดอกบิดงอ หรือเรียงเกยกันจำนวน 4-5 กลีบ (อาจพบมี 3-8 กลีบบ้าง แต่พบน้อย) ก้านเกสรตัวผู้มีทั้งที่ติดกันเป็นก้านเดียว (*Cedrela*) หรือก้านเกสรตัวผู้แยกกัน มักมีแท่นกลมอยู่ระหว่างเกสรตัวผู้และรังไข่ รังไข่ตั้งอยู่เหนือส่วนอื่น ๆ ของดอก เกิดจากใบดอก 2-5 ใบ มี 2-5 ห้อง มีออวุลห้องละ 2 เม็ด ติดตรงมุม (Axile) และห้อยลง

ผลชนิดเบอร์รี่ แคปซูล หรืออาจพบแบบรูป เมล็ดมีปีก

Xylocarpus

ลักษณะ เป็นไม้พุ่มหรือไม้ยืนต้น ที่มีรากและลำต้นแผ่สาขาได้กว้างขวาง พบบริเวณป่าชายเลน ที่โคนต้นอาจจมอยู่ในน้ำและมีรากอากาศชูขึ้นมา มีใบเป็นใบประกอบที่เรียงตัวแบบสลับกัน

ดอกออกเป็นช่อแบบแพนิกูลตรงซอกกิ่ง ดอกสมดุลย์ สมบูรณ์เพศหรือแยกเพศ แต่อยู่ในต้นเดียวกัน ประกอบด้วยกลีบเลี้ยง 4-5 กลีบแยกกัน หรือโคนกลีบติดกัน กลีบดอก 4-5 กลีบ แยกกัน สีม่วงหรือสีม่วงอมขาว เกสรตัวผู้จำนวน 8-10 อัน ติดอยู่กับรังไข่ ก้านเกสรติดกันเป็นหลอด รังไข่ตั้งอยู่เหนือส่วนอื่นของดอก มี 3-5 ห้อง มีออวุล 1-2 เม็ด

ผลรูปร่างกลมคล้ายผลทับทิม

ที่พบทั่วไปตามป่าชายเลนมี 3 ชนิดคือ ตะนุนดำ ตะนุนขาว และตะบัน

ตะนุนดำ (*X. moluccensis*) พบขึ้นในดินเลนที่น้ำท่วมบ่อย ดินที่เป็นกรด มีรากหายใจ (Pneumatophore) ที่ช่วยให้ทนน้ำท่วมได้นาน ต้นจะมีเปลือกที่แตกเป็นแผ่นขรุขระ สีออกคล้ำ โคนต้นเป็นพู ต้นอ่อนเปลือกเรียบมีสีดําแดงและมีร่องขาว ต้นแก่มักเป็นโพรง ใบสีเขียวเข้ม รูปคล้ายใบพาย ดอกออกเป็นช่อมีกลิ่นหอมเย็น ผลสีเขียวไม่ใหญ่มาก

ตะนุนขาว (*X. granatum*) เป็นพืชที่ขึ้นได้ดีทั้งในน้ำกร่อยและน้ำจืด ต้นสีออกเหลืองมีสีขาวปะปนคล้ายต้นฝรั่ง ใบมีลักษณะคล้ายใบพาย ปลายใบมน รากมีขนาดใหญ่ แบน

หรือกลม แตกสาขามากอาจโผล่เหนือดิน ดอกหอม ผลมีตั้งแต่ขนาดเล็กถึงขนาดใหญ่ มี
เมล็ด 4-17 เมล็ด ผลสีคล้ายลูกท้อทิม

ตะบัน (*X. gangeticus*) พบตามชายหาดที่น้ำทะเลท่วมถึง ต้นมีขนาดใหญ่ ใบรูป
คล้ายหัวใจขอบใบเรียบ ดอกสีขาว มีกลิ่นหอม ผลกลมสีเขียว ไม่มีร่องที่เปลือก

ก

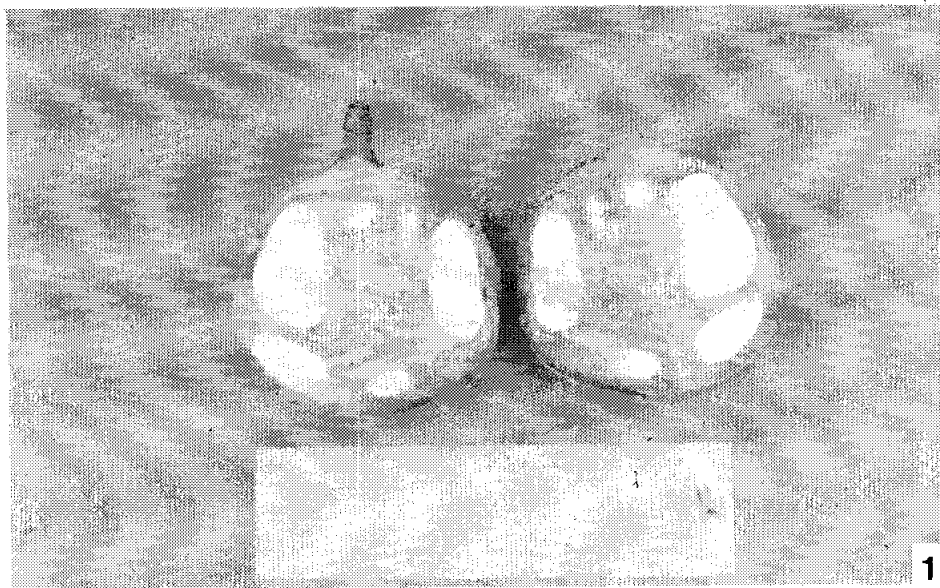

ข

ภาพที่ 82 แสดงผิวของต้นตะบัน

ก. ตะบันขาว (*Xylocarpus granatum*)

ข. ตะบันดำ (*Xylocarpus moluccensis*)

ภาพที่ 63 แสดงผลของต้นตะนุน (1) ผลผ่าซีกตามยาว (2) ผลของตะนุนขาว

ภาพที่ 64 แสดงรกรากอากาศบริเวณโคนต้นของต้นตะบูนดำ (*Xylocarpus moluccensis*)

ตัวอย่างทั่วไป

Aglaia odorata Lour.

Aglaia pirifera

Azadirachta indica A. Juse

Azadirachta indica

Azadirachta indica var. ***siamensis*** Valetton

Cedrela toona

Irvingia malayana Olives

Lansium domesticum

Melia azadirachta L.

Melia toosendans Sieb. et Zucc.

Sundoricum indicum Cav.

Swietenia mahogany Jacq.

Swietenia macrophylla King

ประยงค์

ค้ำคาว

สะเดาอินเดีย Margosa

กวีนิม **Neem-tree**

สะเดา

สีเสียดหอม ผมหอม **Cedrela-tree**

หมักมัน กระบก มักมัน

ลางสาด **Lansium**

เลียนดอกม่วง **Persian-lilac**

เลียนดอกขาว

สะท่อน **Santol**

มะฮ็อกกานีใบเล็ก

มะฮ็อกกานีใบใหญ่ **Mahogany**

NYMPHACEAE

ช่อวงศ์ วงศ์บัวสาย

ลักษณะทั่วไป พืชวงศ์นี้จัดเป็นพืชน้ำทั้งหมด พบทั้งในเขตร้อนและเขตหนาว เป็นพืชอายุหลายฤดู มีต้นใต้น้ำลักษณะเป็นหัว เป็นแท่ง หรือเป็นเหง้า (Rootstock) และมักมีไหลแตกออกไปเจริญเป็นต้นใหม่ เป็นพืชที่มีน้ำขุ่นขาว หรือขุ่นใส

ใบเรียงตัวรอบต้นที่ฝังอยู่ที่พื้นน้ำ มีก้านใบยาวชูใบขึ้นมาที่ผิวน้ำหรือเหนือน้ำ ก้านใบติดที่ฐานใบหรือติดที่ตัวใบ ใบรูปร่างกลม รูปหัวใจ หรือรูปหอก

ดอกเดี่ยว สมบูรณ์เพศ บานเหนือน้ำ มักมีกลิ่นหอม มีก้านดอก (Scape) แทงขึ้นมาจากพื้น มีขนาดยาวพอ ๆ กับก้านใบ ดอกประกอบด้วยกลีบเลี้ยงจำนวน 4-6 กลีบ ถึงจำนวนมาก กลีบเลี้ยงแยกกัน กลีบดอกมีจำนวน 5 กลีบ ถึงจำนวนมาก กลีบดอกแยกกัน มีหลายสี เกิดอยู่ใต้รังไข่หรือติดอยู่กับแท่นที่รังไข่ฝังอยู่ (Torus) เกสรตัวผู้มีจำนวน 3 อัน ถึงจำนวนมาก บางชนิดเปลี่ยนไปเป็นมีลักษณะคล้ายกลีบดอก ก้านชูเกสรตัวผู้เอง อาจมีลักษณะและสีคล้ายกลีบดอก รังไข่มีทั้งชนิดที่ตั้งอยู่สูงกว่า ต่ำกว่า หรืออยู่ระดับกลางระหว่างส่วนอื่น ๆ ของดอก เกิดจากหลายใบดอก ที่อาจติดกันหรือแยกกัน พวกที่มีรังไข่แยกกันมักจะฝังอยู่ในฐานรองดอกที่ชูขึ้นมาเป็นแท่นกลม รังไข่แต่ละห้องมีออวุลจำนวน 1 เม็ด ถึงหลายเม็ด

ผลชนิดนัต เบอร์รี่ ผลแก่เปลือกไม่แตก บางชนิดอาจมีผลคล้ายนัตจำนวนมากฝังอยู่ในฝักกลม ๆ อวบ ขนาดใหญ่ ขั้วเมล็ดเรียบหรือมีเนื้อยื่นออกมา (Arillate)

การจำแนกสกุลของพืชวงศ์นี้มีแตกต่างกันหลายอย่างทำให้เกิดการสับสน ในที่นี้จะยกตัวอย่างการจัดจำแนกโดย ศาสตราจารย์ กลิน สวตตะพันธุ์ โดยใช้ลักษณะของดอกออกเป็น 4 สกุล คือ สกุล **Nelumbo** **Nymphaea** **Victoria** และ **Barclaya** การจัดจำแนกโดย Cook, 1974 จำแนกเป็น 6 สกุล โดยเพิ่มสกุล **Ondinea** ที่ไม่มีกลีบดอก สกุล **Euryale** และสกุล **Nuphar** ขึ้นมา ละทิ้งสกุล **Nelumbo** โดยจัดแยกเป็นอีกวงศ์หนึ่งคือ วงศ์ **Nelumbonaceae** ส่วนสกุล **Cabomba** และ **Brasenia** ที่มีใบเรียงสลับ ไม่เรียงเป็นกระจุกเหมือนพืชอื่น ๆ ในวงศ์นี้ ปัจจุบันมักถูกแยกไปเป็นพืชอีกวงศ์หนึ่ง ในการบรรยายรายละเอียดในที่นี้จะไม่กล่าวถึงสกุล **Ondinea** (ไม่มีกลีบดอก) และสกุล **Euryale** (เป็นบัวที่ไม่ค่อยรู้จักกัน พบแถวแอฟริกา มีใบใหญ่คล้ายบัววิกทอเรียแต่ริมใบไม่ตั้งขึ้น มีดอกสีม่วงขนาดเล็ก)